

ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКИЙ КОНТРОЛЬ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Діяльність суб'єктів господарювання постійно супроводжується ризиками. Основоположними причинами їх виникнення є: посилення конкурентної боротьби, ріст цін на енергетичні носії, нестабільність валюти, брак шляхів збуту продукції, незручні умови надання кредитів тощо. Цілком їх позбутися неможливо, тому менеджерам потрібно навчитися ними управляти, а це передбачає, володіння навиками прогнозування та оперативного реагування ними, з метою стабілізації ситуації. Своєчасна ідентифікація ризиків та загроз діяльності суб'єкта господарювання дає підстави протидіяти їм чи взагалі запобігти, що позитивно вплине на розвиток підприємства.

Ризик – це ймовірність загрози втрати підприємством частини своїх ресурсів, недоодержання доходів чи поява додаткових витрат у результаті здійснення певної виробничої і фінансової діяльності [1].

Управління ризиками – це провідний елемент стратегічного управління підприємства. Це процес, при якому підприємство систематично аналізує ризики та загрози всіх видів діяльності з метою повної ефективності кожного етапу.

Ігнорування ризиків часто призводить до банкрутства підприємств, судових процесів, згорання діяльності, бізнесу. Спосіб виникнення викривлень залежить від рівня розвитку середовища контролю та характеру обробки інформації. Нездатність до ідентифікації ризиків, ймовірно, говорить про недоліки контролю в організації. Менеджери часто використовують анкету оцінки ризиків як основу для ідентифікації ризиків ефективності діяльності, при складанні фінансової звітності та документуванні [2].

Внутрішньогосподарський контроль є важливою частиною управління ризиками та загрозами підприємства.

Система внутрішнього контролю, яка створюється керівництвом підприємства або його власником, ефективна, якщо вона здатна вирішувати поставлені завдання: забезпечувати захист підприємства від можливих ризиків; повне збереження майна власників та його примноження; об'єктивний розподіл прибутку та соціальний захист працюючих. Ефективність функціонування системи багато в чому залежить від якості інформаційного забезпечення суб'єктів контролю, отримання якісної і своєчасної інформації про стан діяльності, яка залежить від надійності комп'ютерних програм, що забезпечують збір,

вимірювання і реєстрацію, обробку, зберігання і передачу різних видів інформації [3].

Завдання суб'єкта контролю полягає не в тому, щоб повністю уникнути тієї або іншої невизначеності й усунути ризик, а в тому, щоб знизити гостроту ситуацій, передбачити можливі негативні та позитивні наслідки ризикованої діяльності в різних сферах людської діяльності [3].

На нашу думку, внутрішньогосподарський контроль ризиків суб'єкта господарювання має відбуватись систематично і охоплювати комплекс ризикованих дій та господарський процес в цілому. В даному випадку важливо розсудливо локалізувати перевірки, через те що надмірний внутрішньогосподарський контроль може спричинити негативні результати та призвести до розбалансованості роботи суб'єкта господарювання.

Отже, внутрішньогосподарський контроль - це діяльність, що проводиться управлінським персоналом, яка направлена на забезпечення належної впевненості щодо досягнення цілей підприємства за напрямками: правильність складання фінансової звітності; відповідність нормативно-правовим актам; ефективність та результативність господарських операцій, виявлення, запобігання та усунування ризиків та загроз підприємства тощо. Внутрішньогосподарський контроль має бути направлений на удосконаленню процесів корпоративного управління та управління ризиками та загрозами. Внутрішньогосподарський контроль має забезпечувати вільну й об'єктивну оцінку ефективності контролю згідно із ризиками у сфері управління, операційної діяльності та інформаційних систем підприємства.

Література:

1. Ризики в підприємстві: оцінювання та управління: Навч.посіб./ А.В. Шегда, М.В. Голованенко; за ред. А.В. Шегди. – К.: Знання, 2008. – 271 с.
2. Дорош Н. І. Внутрішній контроль та аудит в управлінні ризиками на підприємстві / Н. І. Дорош // Вісник Львівської комерційної академії. Серія : Економічна. - 2014. - Вип. 44. - С. 148-152. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlca_ekon_2014_44_31.
3. Бутинець Т.А. Внутрішній контроль: елементи організації системи /Т.А. Бутинець. – Вісник Житомирського державного технологічного університету / Економічні науки. – Житомир: ЖДТУ, 2008 – № 1 (43). – С. 21-42.